

Designing and explaining the profit predictability assessment Model in Companies active in the financial industry

Zahra Hammami¹ , Hasan Ghodrati² , Meysam Arabzadeh³ , Hossein Panahian⁴
, Mohammad Alipour⁵

1- Accounting PhD student, Accounting Department, Kashan Branch, Islamic Azad University, Kashan, Iran

2- Accounting, Kashan Branch, Islamic Azad University, Kashan, Iran

3- Assistant Prof., Department of Accounting, Kashan Branch, Islamic Azad University, Kashan, Iran

4- Associate Professor, Department of Accounting and Management, Kashan Branch, Islamic Azad University, Kashan, Iran

5- Assistant Professor, Department of Accounting, Khalkhal Branch, Islamic Azad University, Khalkhal, Iran

Receive:

08 May 2023

Revise:

30 June 2023

Accept:

12 September 2023

Abstract

The profit predictability of the company's future performance is based on accounting information. It uses the information obtained from these forecasts to determine the company's value from the point of view of users of financial statements. Therefore, the current research was conducted with the aim of designing and explaining the profit predictability assessment Model in Companies active in the financial industry. This qualitative research was compiled using thematic analysis; In this research, by using semi-structured interviews with 18 experts in the field of accounting, as well as reviewing related researches, the findings were combined and the present model was designed. Based on this, by analyzing the content of the interviews and researches using the MaxQda2020 software, the relevant dimensions were extracted and the importance and priority of each was determined using Shannon's entropy technique. Based on the research approach, 28 components were extracted and the company's information environment, deviation analysis, profit variability and financial leverage analysis obtained the highest coefficient of importance using Shannon's entropy technique. In this research, the profit predictability evaluation model was presented in the form of 28 components. Since a comprehensive model has not been provided to evaluate the predictability of profits, this research can be useful in the direction of emerging challenges, profitability and improving the ability of Companies active in the financial industry to create scenarios.

Keywords:

capital market,
Companies active in
the financial industry,
profit predictability
content analysis

Please cite this article as (APA): Hammami, Z., Ghodrati, H., Arabzadeh, M., Panahian, H., & Alipour, M. (2023). Designing and explaining the profit predictability assessment Model in Companies active in the financial industry. *Journal of value creating in Business Management*, 3(3), 65-84.

 <https://doi.org/10.22034/jvcbm.2023.402077.1134>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.00000000.1402.3.3.4.0>

Publisher: Iranian Business Management Association

Creative Commons: CC BY 4.0

Corresponding Author: Hasan Ghodrati

Email: dr.ghodrati42@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Profit is one of the most prominent and significant items on financial statements that attracts financial statements users' attention. Investors, lenders, managers, company employees, analysts, the government, and other users of financial statements use profit as a basis for investment decisions, loan granting, interest payment policies, evaluating companies, calculating taxes, and other decisions pertaining to the company (Rauličkis et al., 2019). Profit, from an informational standpoint, represents the result of economic activities. Numerous investors favor companies with a consistent, profitable trend. Moreover, investors believe companies with fluctuating profits are riskier than those with stable profits (Gedvilienė et al., 2018). In other words, profit is one of the most accurate measures of economic activity. Shareholders, as the most significant group of users of financial statements, scrutinize profit-related information. Investment, decision-making, and forecasting are guided by profit. Among the qualitative characteristics of profit are its sustainability, predictability, relevance, timeliness, and conservatism (Cheema et al., 2017). Forecasting is a crucial aspect of economic decision-making. Investors, creditors, management, and others rely on predictions and expectations in making economic decisions. Since investors and financial analysts use profit as a primary criterion for evaluating companies, they measure future profitability when deciding whether or not to retain or sell their shares. They evaluate the status of a company based on profit projections (Tian et al., 2021). The current and future profitability level of companies is the most important criterion for investors when selecting investment companies, so investors make decisions regarding various investment strategies based primarily on profitability.

From the perspective of users of financial statements, the ability to predict the company's future performance based on accounting data and to utilize the information derived from these forecasts is crucial for determining the company's value. Therefore, accounting profit and its related components are among the factors individuals consider when making decisions. Information about the predictability of future profits is essential and helps forecast future profits. Based on the above background, the present research aims to design and explain a model for assessing the predictability of profit in companies active in the financial industry between 2011 and 2019. Valuable information regarding the predictability of profits aids in predicting future profits. This information typically covers the existing literature and research that determines a company's value from the financial statement users' perspective. Therefore, accounting profit and its related components are among the factors individuals consider when making decisions. The information related to the profit predictability is important and helps the future profit predict. The current study presents a useful model for developing research literature and will close the existing research gap. In this regard, this study sought to answer the following research question: How do companies active in the financial industry evaluate the predictability of their future profits?

Theoretical framework

Profit prediction is the ability of current profit to predict future profit in the short and long term. Profit projections provide management with information about the future of the company. Profit volatility is one of the factors that should be considered in profit forecasting; predictability has an inverse relationship with profit volatility (Cai et al., 2017). This criterion is defined as profit's ability to predict its own future. Predictability is one of the relevant components of the Financial Accounting Standards Board's (FASB) theoretical framework. Therefore, profit is desirable from the standard-setter's perspective (Ali et al., 2017). As a quality and time series characteristic of profit, profit predictability is the

capacity of current profit to predict future short- and long-term profit. Among the factors that influence the relationship between volatility and profit predictability are economic and accounting factors (Skvarciany & Simanavičiūtė, 2018). Profitability predictability is one of the quality characteristics that enhance the relevance of accounting information. Examining the relevant literature reveals that numerous researchers have included predictability as one of the characteristics of profit time series. Several analysts view predictability as a distinct indicator of profit quality. On the other hand, others place predictability under a separate heading referred to as qualitative characteristics of accounting information criteria.

Methodology

The current research is based on qualitative research in the inductive paradigm and is applicable in terms of purpose. This study's statistical population consisted of accounting experts, including professors of the disciplines above, and managers and business owners in the financial sector. Per the study's objectives, 18 individuals were sampled in a targeted manner using the snowball method. The sample size was determined using the principle of theoretical saturation so that no new factors were observed after interviewing the 16th and 17th individuals, and the process of interviewing the 18th individuals was completed. Face-to-face interviews with open-ended questions were conducted, and then, using the coding procedure, 28 factors affecting the assessment of profit predictability were identified. MAXQDA 2020 software was utilized for coding. To ensure the coding and concept extraction accuracy, the codes obtained from the interviews were provided to the interviewees once more to obtain their approval of the extracted codes. The objective was to discover the interviewee's main point. In addition to expert interviews, domestic and international publication databases were examined in this study, focusing on articles relating to the ability to predict profit based on the reflection of previous studies in articles published between 2010 and 2022.

Discussion and Results

This research identified and categorized five concepts and 28 components of profit predictability evaluation based on interviews analyzed using the method of theme analysis and a review of previous research. This stage's findings indicate that such a systematic and exhaustive study has not yet been conducted. Each study has focused on a particular aspect and has not been presented comprehensively and systematically. Components of profit predictability evaluation include profit smoothing, company information environment, deviation analysis, disclosure requirement, biases, company market value, profit process complexity, environmental consciousness, volatility, time series techniques, unsystematic risk, expectations analysis, profit variability, operating cycle length, managers' opportunism, news accumulation, point forecasting, financial statement items, information accumulation, financial leverage analysis, forecasting horizon, past forecasting behaviors, company size, identification of stable components, and information symmetry are all factors that can influence the accuracy of projections, where conservatism is the estimation of items and the quality of matching income and expenses.

Conclusion

Accounting and the preparation of financial statements serve to provide decision-makers with useful information. The capacity to predict financial statement items is one manifestation of this usefulness. Investors, managers, financial analysts, researchers, and lenders have long been interested in forecasting accounting profit and its impact on economic decisions. This interest is a result of the use of profit in stock evaluation models,

which contributes to the efficient functioning of the capital market, solvency assessment, risk assessment, economic unit performance evaluation, and the use of profit forecasts in the discussion of profit smoothing for management decisions, as well as the use in economic, financial, and accounting research. This study was conducted to design and explain the model for evaluating the ability to predict profit. According to the results of Shannon's entropy applied to the company's information environment, deviation analysis, profit variability, and financial leverage analysis are the most crucial factors. The subject of the research was the absence of a comprehensive model in the studied society and the neglect of the study gap's effective components, which prompted the researchers to develop a model. In this study, through expert interviews and a review of prior research, new dimensions of profit predictability were introduced with a more detailed and accurate look. Finally, a stage model was presented to design the model of this phenomenon according to the native conditions of the country, thereby reducing the amount of dispersion among previous research findings and emphasizing coherence and integration. This study aimed to fill the gap left by previous research to provide a comprehensive and step-by-step model for evaluating the predictability of profit. In their research, Alarussi and Alhaderi (2018) mentioned company size and financial leverage. They concluded that there is a positive relationship between company size and profitability and a negative relationship between leverage and profitability, which support the findings of this study. Moreover, the research findings of Yohn (2018) are consistent with the use of financial statement information. Fazlzadeh et al. (2019) referenced the investigation of the effect of news on profitability and profit forecasting, which is consistent with the present study's findings. In this regard, conducting a comprehensive analysis of financial leverage and the possibility of enhancing profit predictability through its application is suggested. In leveraged companies, profitability can be achieved by analyzing and matching the return on equity to the amount of debt. If the shareholders' rights exceed the company's debt, the company's use of debt may have a negative impact on its profitability. A weak and ineffective information environment decreases participation and diminishes profits. It also affects expenses and income compared to when sufficient and complete information is available. It is recommended that the company's information environment be improved and information circulation is accelerated. The more the deviations from the profit forecast are reduced, and the management can correctly identify and direct these deviations, the better the company's image will be, and the more accurately the profit will be reflected.

طراحی و تبیین الگوی ارزیابی قابلیت پیش‌بینی سود در شرکت‌های فعال در صنعت مالی

زهرا حمامی^۱ ID، حسن قدرتی^۲ ID، میثم عرب زاده^۲ ID، حسین پناهیان^۳ ID، محمد علیپور^۴ ID

۱- دانشجوی دکترای حسابداری، گروه حسابداری، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران

۲- استادیار، گروه حسابداری، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران

۳- دانشیار گروه حسابداری و مدیریت، واحد کاشان، آزاد اسلامی دانشگاه، کاشان، ایران

۴- استادیار، گروه حسابداری، واحد خلخال، دانشگاه آزاد اسلامی، خلخال، ایران

چکیده

قابلیت پیش‌بینی سود عملکرد آتی شرکت بر مبنای اطلاعات حسابداری و استفاده از اطلاعات حاصل از این پیش‌بینی‌ها در تعیین ارزش شرکت از نظر استفاده کنندگان از صورت‌های مالی است. از این رو پژوهش حاضر با هدف طراحی و تبیین الگوی ارزیابی قابلیت پیش‌بینی سود در شرکت‌های فعال در صنعت مالی طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ انجام شده است. این پژوهش کیفی و با استفاده از تحلیل مضمون تدوین شده است؛ در این پژوهش با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با اساتید و خبرگان حوزه حسابداری به تعداد ۱۸ نفر و همچنین مرور پژوهش‌های مرتبط، یافته‌ها ترکیب و الگوی حاضر طراحی شد. بر این اساس با تحلیل محتوای مصاحبه‌ها و پژوهش‌ها با استفاده از نرم افزار MaxQda^{۲۰۲۰} ابعاد مربوطه استخراج و میزان اهمیت و اولویت هر یک با استفاده از تکنیک آنتروپی شانون تعیین شد. براساس رویکرد پژوهش ۲۸ مؤلفه استخراج گردیده و محیط اطلاعاتی شرکت، واکاوی انحرافات، تغییرپذیری سود و تحلیل اهرم مالی بیشترین ضریب اهمیت را بر اساس تکنیک آنتروپی شانون را به دست آوردند. در این پژوهش، الگوی ارزیابی قابلیت پیش‌بینی سود در قالب ۲۸ مؤلفه ارائه شد. از آنجا که تاکنون مدل جامعی برای ارزیابی قابلیت پیش‌بینی سود ارائه نشده است، این پژوهش می‌تواند در راستای چالش‌های نوظهور، سودآوری و ارتقا توان سناریوپردازی شرکت‌های فعال در صنعت مالی سودمند باشد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۱۸

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۴/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۲۱

کلید واژه‌ها:

بازار سرمایه
شرکت‌های فعال در صنعت مالی
قابلیت پیش‌بینی سود
تحلیل محتوا

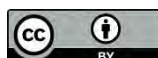
لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): حمامی، زهرا، قدرتی، حسن، عرب زاده، میثم، پناهیان، حسین، علیپور، محمد. (۱۴۰۲). طراحی و تبیین الگوی ارزیابی قابلیت پیش‌بینی سود در شرکت‌های فعال در صنعت مالی. فصلنامه ارزش آفرینی در مدیریت کسب و کار. ۳(۳): ۸۴-۶۵.

doi <https://doi.org/10.22034/jvcbm.2023.402077.1134>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.00000000.1402.3.3.4.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

ناشر: انجمن مدیریت کسب و کار ایران

ایمیل: dr.ghodrati42@gmail.com

نویسنده مسئول: حسن قدرتی

مقدمه

سود یکی از اقلام مهم و اصلی صورت‌های مالی است که توجه استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی را به خود جلب می‌کند. سرمایه‌گذاران، اعتبار دهندگان، مدیران، کارکنان شرکت، تحلیل‌گران، دولت و دیگر استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی، از سود به عنوان مبنایی جهت اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری، اعطای وام، سیاست پرداخت سود، ارزیابی شرکت‌ها، محاسبه مالیات و سایر تصمیمات مربوط به شرکت، استفاده می‌کنند (Rauličkis et al, 2019). از دیدگاه اطلاعاتی، مفهوم سود نتیجه‌ی فعالیتهای اقتصادی را بیان می‌کند. بسیاری از سرمایه‌گذاران، سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی که از یک روند ثابت سود آوری برخوردارند را ترجیح می‌دهند. همچنین سرمایه‌گذاران معتقدند شرکت‌هایی که سودهای پرنوسان گزارش می‌کنند، نسبت به شرکت‌هایی که سودهای هموار گزارش می‌کنند، دارای ریسک بیشتری هستند (Gedviliene et al, 2018). به عبارت دیگر سود از جمله برترین شاخص‌های اندازه‌گیری فعالیت‌های اقتصادی است. سهامداران که مهمترین گروه استفاده‌کننده از صورت‌های مالی هستند منافع خود را در اطلاعات سود جستجو می‌کنند. سود راهنمایی برای سرمایه‌گذاری، تصمیم‌گیری و پیش‌بینی به شمار می‌رود. از ویژگی‌های کیفی سودمی‌توان به پایداری، قابلیت پیش‌بینی، مربوط بودن، به موقع بودن و محافظه‌کارانه بودن سود اشاره کرد (Cheema et al, 2017).

پیش‌بینی، عاملی کلیدی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی است. سرمایه‌گذاران، اعتبار دهندگان، مدیریت و دیگر اشخاص در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی متکی به پیش‌بینی و انتظارات هستند. از آنجایی که سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی از سود به عنوان یکی از معیارهای اصلی برای ارزیابی شرکت‌ها استفاده می‌کنند، آنان تمایل به اندازه‌گیری میزان سودآوری آتی دارند تا نسبت به نگهداری یا فروش سهام خود تصمیم‌گیری کنند. آنان با پیش‌بینی سود، نسبت به وضعیت یک شرکت قضاوت می‌کنند (Tian et al, 2021). مهم‌ترین ملاک تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران در انتخاب شرکتها برای سرمایه‌گذاری، سطح سودآوری فعلی و آتی شرکتها است؛ به طوری‌که سرمایه‌گذاران در استراتژیهای مختلف سرمایه‌گذاری، به طوری‌عمده، با توجه به سود شرکتها تصمیم‌گیری می‌کنند. سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی، سود را به عنوان یکی از معیارهای اصلی ارزیابی شرکتها تلقی کرده‌اند و به اندازه‌گیری میزان سودآوری آینده شرکت تمایل دارند تا درباره‌نگهداری یا فروش سهام خود تصمیم‌گیری کنند. به این ترتیب، با پیش‌بینی سود، نسبت به وضعیت یک شرکت قضاوت می‌کنند. پیش‌بینی‌های سود هر سهم در سرمایه‌گذاری‌ها دارای اهمیت ویژه‌ای است. اهمیت این پیش‌بینی، به میزان انحرافی که با واقعیت دارد، بستگی دارد. هرچه میزان این انحراف کمتر باشد، پیش‌بینی دارای دقت بیشتری است (Akbas et al, 2017). سهامداران با استفاده از اطلاعات سود سال‌های گذشته و پیش‌بینی سود سال آتی اقدام به خرید و فروش سهام می‌نمایند. در این میان هر چقدر سود سال‌های گذشته نوسان کمتری داشته باشد و سود پیش‌بینی شده به سود تحقق یافته نزدیک‌تر باشد، اعتماد سرمایه‌گذاران بیشتر جلب شده و منجر به افزایش خرید سهام مذکور و افزایش ارزش آن در بازار می‌گردد. چنانچه سرمایه‌گذاران موفق به تشخیص اجزای پایدار سود شوند، احتمالاً سودهای آتی را به خوبی پیش‌بینی خواهند کرد. از آنجایی که سود گزارش شده مهمترین منبع اطلاعاتی پرداخت سود آتی شرکت محسوب می‌شود، سرمایه‌گذاران با در اختیار داشتن این پیش‌بینی‌ها ممکن است سود نقدی آتی خود را بهتر برآورد نمایند و میزان دقت پیش‌بینی افزایش یابد (Allen et al, 2016). اهمیت سود برای مشارکت

کنندگان در بازار سرمایه، بر هیچ کس پوشیده نیست. گروه‌های علاقه مند به گزارش‌های مالی ارائه شده در این بازار، اهداف و منافع گوناگونی را دنبال می‌کنند که گاه با اهداف و منافع دیگر ذینفعان نیز همسو نیست. استفاده کنندگان گزارش‌های مالی شرکت‌ها، سرمایه گذاران موجود یا آتی یک واحد تجاری هستند که به صورت منطقی به دنبال حداکثر کردن منافع خود و همیشه نگران شرایط مبهم آینده هستند. آن‌ها با اطمینان کردن به پیش بینی‌های خود در مورد این شرایط یا دیگر مشارکت کنندگان، تصمیم گیری می‌کنند. روشن است که این سرمایه گذاران به پیش بینی افرادی توجه می‌کنند که احتمال می‌دهند نسبت به آنها از اطلاعات معتبرتری برای پیش بینی‌های خود استفاده می‌کنند. پیش بینی آینده، همواره با ابهام و ریسک همراه است اما اغلب می‌توان با در نظر گرفتن اطلاعات و شرایطی مربوط، بخشی از این ریسک را محتمل نشد، که تشخیص درست این اطلاعات و امکان دستیابی به آنها در این امر، تعیین کننده خواهد بود (Golizadeh et al, 2017). پیش بینی سود توسط مدیریت از مهمترین منابع اطلاعاتی سرمایه گذاران و سایر اشخاص به شمار می‌رود، چرا که در بازارهای سرمایه، یکی از عمده‌ترین راههای دستیابی بسیاری از سرمایه گذاران به اطلاعات شرکت‌ها، اعلامیه‌ها و اطلاعیه‌هایی است که از جانب شرکت‌ها در رابطه با اعلام سود پیش بینی شده هر سهم منتشر می‌شود. اگر پیش بینی‌های سود توسط مدیریت از دقت لازم برخوردار باشد می‌تواند منجر به بهبود فرآیند تصمیم گیری استفاده کنندگان از گزارش‌های حسابداری گردد. پیش بینی در تصمیم گیری‌های اقتصادی نقش مهمی را ایفا می‌کند (Gedviliene & Giliuviene, 2018). در سطح یک بنگاه اقتصادی، سرمایه گذاران، اعتبار دهندگان، مدیریت و سایر استفاده کنندگان از صورتهای مالی به پیش بینی‌های خود با دیگران اتکا می‌نمایند. از آنجا که بیشتر استفاده کنندگان صورتهای مالی مستقیم به اطلاعات مالی دسترسی ندارند به ناچار از پیش بینی‌های ارائه شده توسط مدیریت اتکا می‌کنند. اهمیت سود پیش بینی شده به میزان انحرافی که با مقدار واقعی آن دارد، وابسته است. هر چه میزان این انحراف کمتر باشد، پیش بینی از دقت بیشتری برخوردار است (Akbas et al, 2017). قابلیت پیش بینی به عنوان یکی از معیارهای مهم مرتبط بودن اطلاعات حسابداری مورد توجه قرار می‌گیرد. قابلیت پیش بینی عملکرد آتی شرکت بر مبنای اطلاعات حسابداری و استفاده از اطلاعات حاصل از این پیش بینی‌ها در تعیین ارزش شرکت از نظر استفاده کنندگان از صورتهای مالی اهمیت زیادی دارد. لذا سود حسابداری و اجزای مربوط به آن از جمله اطلاعاتی است که افراد آنها را در هنگام تصمیم گیری مد نظر قرار می‌دهند. اطلاعات مربوط به قابلیت پیش بینی سود مهم است و به پیش بینی سود آینده کمک می‌کند. با توجه به مطالب بیان شده پژوهش حاضر با هدف طراحی و تبیین الگوی ارزیابی قابلیت پیش بینی سود در شرکت‌های فعال در صنعت مالی طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۸ انجام می‌شود. اطلاعات مربوط به قابل پیش بینی بودن سود مهم است و به پیش بینی سود آتی کمک می‌کند. ادبیات و تحقیقات موجود که ارزش شرکت را از دیدگاه استفاده کنندگان صورتهای مالی تعیین می‌کند، پوشش خواهد داد. بنابراین سود حسابداری و اجزای مربوط به آن از جمله اطلاعاتی است که افراد هنگام تصمیم گیری در نظر می‌گیرند. اطلاعات مربوط به قابل پیش بینی بودن سود مهم است و به پیش بینی سود آتی کمک می‌کند. الگویی که در توسعه ادبیات پژوهش سودمند بوده و خلأ تحقیقاتی موجود را پوشش خواهد داد. در این راستا سؤال اصلی این گونه مطرح می‌شود: الگوی ارزیابی قابلیت پیش بینی سود در شرکت‌های فعال در صنعت مالی چگونه است؟

مبانی نظری پژوهش قابلیت پیش بینی سود

قابلیت پیش بینی سود عبارت است از: توانایی سود جاری در پیش بینی سود آتی در کوتاه مدت و بلندمدت توانایی سود در پیش بینی سودهای آتی است. پیش بینی سود به وسیله مدیریت اطلاعاتی در مورد آینده شرکت فراهم می‌کند. یکی از عواملی که در پیش بینی سود باید مورد توجه قرار گیرد، نوسانات سود است که قابلیت پیش بینی سود با نوسان پذیری سود رابطه معکوس دارد (Cai et al, 2017). این معیار به عنوان توان سود برای پیش بینی خودش در آینده تعریف می‌شود. قابلیت پیش بینی یکی از اجزای مربوط بودن در چارچوب نظری هیات استانداردهای حسابداری مالی است و بنابراین از دید استاندارد گذاران یک مشخصه مطلوب برای سود است (Ali et al, 2017). قابلیت پیش بینی سود به عنوان یکی از ویژگی‌های کیفی و سری زمانی سود عبارت است از توانایی سود جاری در پیش بینی سود آتی در کوتاه مدت و بلندمدت هستند. عوامل اقتصادی و حسابداری از جمله عواملی است که رابطه نوسان پذیری و قابلیت پیش بینی سود را تحت تأثیر قرار می‌دهند (Skvarciany & Simanavičiūtė, 2018). قابلیت پیش بینی سود قابلیت پیش بینی یکی از خصوصیات کیفی اطلاعات حسابداری است که سبب بهبود مربوط بودن اطلاعات می‌گردد. مطالعه ادبیات موضوعی بیانگر آن است که قابلیت پیش بینی توسط بسیاری از محققین، به عنوان یکی از معیارهای مرتبط با خصوصیات سری زمانی سود معرفی شده است. برخی از محققین قابلیت پیش بینی را به عنوان یک معیار مجزای کیفیت سود در نظر می‌گیرند. اما برخی دیگر قابلیت پیش بینی را در یک سرفصل مجزا تحت عنوان معیارهای مرتبط با خصوصیات کیفی اطلاعات حسابداری جای می‌دهند. برخی بر این باورند که قابلیت پیش بینی به مجموعه گزارشگری مالی شامل سود و اجزای آن مرتبط است اما برخی دیگر به توانایی سودهای گذشته در پیش بینی سودهای آتی، قابلیت پیش بینی سود می‌گویند (Jackson et al, 2018). قابلیت پیش بینی سود با نوسان پذیری سود، رابطه منفی دارد. از آن جایی که پیش بینی سود از اهمیت زیادی برخوردار است، مدیران دقت زیادی در پیش بینی سود دارند. منابع و ابزارهای متعددی برای بالا بردن دقت پیش بینی سود برای مدیران وجود دارد که اگر منجر به پیش بینی نزدیک به واقعیت شوند، مطلوب‌تر خواهند بود. هم چنین پیش بینی به سرمایه گذاران کمک می‌کند تا فرآیند تصمیم‌گیری خود را بهبود بخشند و خطر تصمیم‌های نادرست را بکاهند. سرمایه گذاران علاقه دارند منافع آینده‌ی سرمایه گذاری خود را برآورد نمایند تا بتوانند درباره‌ی دریافت سود نقدی آینده و نیز ارزش سهام خود، داوری کنند (Ene & Öztürk, 2017). قابلیت پیش بینی سود توانایی سود در توضیح خود سود است. اگر سودآوری گذشته برآورد خوبی از سودآوری فعلی باشد، گفته می‌شود قابلیت پیش‌بینی بالاست. این خصوصیت مبتنی بر رابطه بین ارقام حسابداری سود (سودآوری گذشته با سودآوری فعلی) است و اطلاعات خارج از سیستم حسابداری نظیر تصور بازار از سود گزارش شده را نادیده می‌گیرد. برآورد دقیق‌تر سود آتی سبب پیش‌بینی دقیق‌تر سود تقسیمی آتی می‌شود که به نوبه خود صحت برآورد قیمت سهام حاصل از کاربرد فرمول ارزش فعلی سودهای تقسیمی موردانتظار آتی را افزایش می‌دهد (Akbas et al, 2017).

حاکمیت شرکتی ظرفیت مدیران برای مدیریت سود را کاهش می‌دهد و توانایی بهبود قابلیت اتکای سودهای حسابداری را دارد، بنابراین قابلیت اطلاع رسانی و مفیدسودهای حسابداری را بهبود می‌بخشد و بر این است که مدیران اغلب باتخاذ روش‌هایی که کاهش نوسان‌های سودخالص را دربردارد؛ دست به مدیریت سود می‌زنند. از دلایل این امر آن است

که مدیران تصویری کنند سرمایه گذاران برای سرمایه گذاری در شرکتی که دارای جریان هموار سوداست، مبلغ بیشتری می پردازند. (Mansouri & Sabeti, 2018)

پیشینه تجربی پژوهش

Yin & Wei (2020) در پژوهشی به بررسی بی ثباتی سود و تغییرات زمانی در بازده حرکت: شواهد از چین پرداختند. این مطالعه قدرت پیش بینی بی ثباتی سود کل را برای تغییرات زمانی در بازده حرکت بررسی می کند. نتایج بیانگر آن است که بی ثباتی سود کل، قدرت پیش بینی قابل توجهی منفی برای بازده حرکت دارد. این قدرت پیش بینی بسته به وضعیت بازار نامتقارن است. به طور خاص، در حالت بازار صعودی است اما در حالت بازار نزولی به طور قابل توجهی کاهش می یابد. این الگوی پیش بینی نامتقارن حتی پس از کنترل عوامل سنتی که بر تغییرات زمانی در بازگشت حرکت تأثیر می گذارند، ادامه دارد.

Fazlzadeh et al (2019) در پژوهشی به بررسی ویژگی های سود پیش بینی شده توسط مدیریت و ریسک سقوط آتی قیمت سهام پرداختند. هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر ویژگی های پیش بینی سود مدیریت بر ریسک سقوط آتی قیمت سهام است. عدم انتشار اخبار بد و انباشت آن ها در داخل شرکت منجر به ایجاد یک مخزن از اطلاعات منفی می گردد که انتشار یکباره این اخبار به بازار ریسک سقوط قیمت سهام را در پی دارد. در این راستا، انتشار سودهای پیش بینی شده با تأثیر بر اطلاعات در دسترس سرمایه گذاران بر ریسک سقوط قیمت سهام مؤثر خواهند بود. به منظور دستیابی به هدف پژوهش تعداد ۱۰۱ شرکت از بین شرکت های پذیرفته شده در بازار اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۵ در جامعه غربال شده قرار گرفت. برای آزمون فرضیه ها از الگوی رگرسیونی چندگانه استفاده شده است. مطابق با یافته ها، در بازار اوراق بهادار تهران، خطای پیش بینی سود از ویژگی های پیش بینی تأثیر مثبت و معناداری بر ریسک سقوط دارد. ولی فراوانی پیش بینی تأثیر معناداری ندارد. همچنین، با کنترل اثر خطای پیش بینی، خوش بینی مدیران در پیش بینی با یک معیار منجر به افزایش ریسک سقوط قیمت سهام می شود، ولی با معیار دوم تأثیر معناداری ندارد.

Al Bsho & Beheshti (2018) در پژوهشی به بررسی تأثیر خطای پیش بینی سود و بازدهی تعدیل شده بازار با استفاده از رفتار هزینه در شرکت های فعال در صنعت مالی پرداختند. این پژوهش از نوع مطالعه کتابخانه ای و تحلیلی - علی بوده و مبتنی بر تحلیل داده های تابلویی است. در این پژوهش اطلاعات مالی ۳۰۱ شرکت های فعال در صنعت مالی در طی دوره زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ بررسی شده است. نتایج تحقیق در ارتباط با تأیید فرضیه اول پژوهش نشان از آن داشت که افزایش چسبندگی هزینه ها، دقت پیش بینی سود را در شرکت های فعال در صنعت مالی کاهش می دهد. همچنین با توجه به تجزیه و تحلیل های صورت گرفته در ارتباط با تأیید فرضیه دوم پژوهش به این نتیجه رسیدیم که افزایش چسبندگی بهای تمام شده کالای فروش رفته، دقت پیش بینی سود را در شرکت های فعال در صنعت مالی کاهش می دهد. در ادامه نتایج پژوهش در ارتباط با تأیید فرضیه سوم پژوهش حاکی از آن بود که افزایش چسبندگی هزینه های فروش، عمومی و اداری، دقت پیش بینی سود را در شرکت های فعال در صنعت مالی کاهش می دهد.

Alarussi & Alhaderi (2018) در پژوهشی به بررسی عوامل مؤثر بر سودآوری در مالزی پرداختند. این تحقیق بر اساس پنج متغیر مستقل است که از نظر تجربی برای ارتباط آنها با سودآوری بررسی شده است. این متغیرها عبارتند از: اندازه

شرکت (که با کل فروش اندازه گیری می شود)، سرمایه در گردش (WC)، کارایی شرکت (نسبت گردش دارایی)، نقدینگی (نسبت جریان) و اهرم (نسبت سهام بدهی و نسبت اهرم). داده های ۱۲۰ شرکت ذکر شده در بورس مالزی شامل دوره ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۴ از گزارش های سالانه شرکت ها استخراج شده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها از رگرسیون حداقل مربعات معمولی و اثرات ثابت جمع شده استفاده شد. یافته ها رابطه مثبت و قوی بین اندازه شرکت (کل فروش)، کارایی شرکت (نسبت گردش دارایی) و سودآوری را نشان می دهد. نتایج همچنین رابطه منفی بین نسبت حقوق صاحبان بدهی و نسبت اهرم و سودآوری را نشان می دهد. نقدینگی (نسبت جریان) ارتباط معنی داری با سودآوری ندارد..

Yohn (2018) در پژوهشی به بررسی استفاده از اطلاعات صورتهای مالی برای پیش بینی سودآوری پرداختند. تحقیق در مورد استفاده از اطلاعات صورتهای مالی برای پیش بینی سودآوری دو هدف دارد: (i) تولید پیش بینی های بهتر سودآوری و برآورد دقیق ارزش شرکت. و (ii) برای شناسایی ناکارآمدی بازار با توجه به اطلاعات صورتهای مالی. برای این زمینه های تحقیق، این مقاله سیر تحول را توصیف می کند، مثال هایی را ارائه می دهد و پیامدهای تحقیق را به اشتراک می گذارد. همچنین در مورد فرصتهای آینده تحقیق می شود. این مقاله نشان می دهد که تحقیقات تجزیه و تحلیل صورتهای مالی به آرامی پیشرفت کرده و مورد توجه محدود دانشگاهیان قرار گرفته است. این مقاله استدلال می کند که فرصت های گسترده ای برای تحقیق تأثیر گذار در مورد تحلیل بنیادی و ناکارآمدی بازار وجود دارد

Schröder & Yim (2018) در پژوهشی به بررسی اثرات صنعت در پیش بینی سودآوری شرکت پرداختند. هدف این مقاله بررسی بیشتر این نتیجه و ارائه بینش در مورد زمان و دلیل مفید بودن مدل های پیش بینی سودآوری خاص صنعت است. نتایج نشان می دهد که پیش بینی های خاص صنعت به طور قابل توجهی دقیق تر در پیش بینی سودآوری برای شرکت های تک بخش و تا حدی برای بخش های تجاری دقیق تر هستند. برای شرکت های چند بخشی، جمع آوری داده های سطح بخش برای گزارشگری خارجی از منابع مالی در سطح شرکت، اثرات صنعت بخشهای آنها را از بین می برد.

Vorst & Yohn (2018) در پژوهشی به بررسی مدل های چرخه زندگی و پیش بینی رشد و سودآوری پرداختند. برگشت متوسط در سودآوری و رشد یک پدیده کاملاً مستند است. با این حال، نسبتاً کمتر در مورد سطح تجزیه و تحلیل شناخته شده است که بهترین معنی معنی برگشت است. در این مطالعه، در می یابیم که تجزیه و تحلیل شرکت ها بر اساس مرحله چرخه عمر، دقت خارج از نمونه سودآوری و پیش بینی رشد را نسبت به شرکت های تجزیه و تحلیل شده در سراسر اقتصاد و تجزیه و تحلیل شرکت ها بر اساس صنعت بهبود می بخشد. دقت بهبود یافته هم به پیش بینی های کوتاه مدت و هم برای بلند مدت از سودآوری و رشد محکم است. ما همچنین دریافتیم که بهبود دقت پیش بینی ها از تجزیه و تحلیل چرخه زندگی برای شرکت ها در مراحل معرفی و افت و برای شرکت هایی که عدم اطمینان بیشتری دارند، بیشترین است. سرانجام، ما استفاده فعالان بازار از اطلاعات چرخه زندگی در شکل گیری انتظارات را بررسی می کنیم. ما در پیش بینی های تحلیل گران، استفاده ناکارآمد از اطلاعات چرخه زندگی را می یابیم، اما در پیش بینی های مدیریتی نه. ما همچنین در می یابیم که پیش بینی های چرخه زندگی با بازده غیرعادی سهام سال قبل مرتبط است.

Kerbl & Sigmund (2017) در پژوهشی به بررسی نرخ بهره منفی: پیش بینی سودآوری بانک ها در یک محیط جدید پرداختند. در بسیاری از کشورها، فضای نرخ بهره پایین به آرامی با نرخ بهره منفی جایگزین شده است. بسیاری از

مقالات نشان می‌دهد که سودآوری بانک‌ها در رابطه با درآمد بهره (با مارجین سود خالص اندازه‌گیری می‌شود) در یک فضای نرخ بهره پایین کاهش می‌یابد. با این حال، ما در برون‌یابی این یافته‌ها در یک فضای منفی تردید داریم: در حالی که بازده وام‌ها از نرخ مرجع کاهش یافته پیروی می‌کند، هزینه‌های سپرده‌ها (از نظر قانونی) در سطح صفر قرار دارند. برای پرداختن به این غیرخطی بودن، ما ابتدا یک مدل ARIMA را به صورت بانک به بانک برای بسیاری از رانندگان با بهره‌های مختلف بهره با استفاده از یک مجموعه نظارتی نظارتی منحصر به فرد در بانک‌های اتریش در حدود ۴۹۰۰۰ مشاهدات بین سال‌های ۱۹۹۸ و ۲۰۱۶ استفاده می‌کنیم. دوم، ما نشان می‌دهیم که خالص مدل‌های حاشیه بهره تأثیر نرخ منفی را دست کم می‌گیرند. سوم، پیش‌بینی می‌کنیم که نرخ مرجع فرضی نزدیک به -2% بار قابل توجهی را برای سودآوری بانک‌ها به همراه دارد.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر بر پایه پژوهش کیفی در پارادایم استقرایی بوده و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این پژوهش متخصصان حوزه حسابداری شامل اساتید دانشگاهی رشته‌های فوق و مدیران و مالکان شرکت‌های فعال در صنعت مالی بود که با توجه به هدف پژوهش، نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت هدفمند با استفاده از تکنیک گلوله برفی و به تعداد ۱۸ نفر انجام شده است. تعیین حجم نمونه با استفاده از اصل اشباع نظری صورت گرفته است به نحوی که پس از انجام مصاحبه با نفرات شانزدهم و هفدهم دیگر عامل جدیدی شناسایی نگردید و فرایند مصاحبه با نفر هجدهم به پایان رسید. مصاحبه‌ها به صورت چهره به چهره و با سؤالات باز انجام شد و سپس با استفاده از فرآیند کدگذاری عوامل مؤثر بر ارزیابی قابلیت پیش‌بینی سود در قالب ۲۸ مؤلفه شناسایی شدند. کدگذاری با استفاده از نرم افزار MAXQDA2020 انجام شده است. برای اطمینان از صحت کدگذاری و استخراج مفاهیم، کدهای به دست آمده از مصاحبه‌ها مجدداً در اختیار مصاحبه‌شوندگان قرار گرفت تا از تأیید کدهای استخراج شده توسط مصاحبه‌شوندگان اطمینان حاصل شود. هدف رسیدن به ایده اصلی مصاحبه‌شونده است. علاوه بر مصاحبه با خبرگان، در این پژوهش پایگاه‌های داده، نشریه‌های داخلی و خارجی با تمرکز بر مقالات مرتبط با قابلیت پیش‌بینی سود به دلیل انعکاس مطالعات قبل‌تر در مقالات بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۲ بررسی شده است. واژه‌های کلیدی متنوعی برای جست‌وجوی مقاله‌های پژوهش استفاده شد که در جدول ۱ تشریح شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت شناختی مصاحبه شوندگان

جنسیت	تحصیلات	شغل	سابقه کار	جنسیت	تحصیلات	شغل	سابقه کار
مرد	دکتری	عضوهیئت علمی	۹	مرد	کارشناسی ارشد	مدیر موسسه	۹
مرد	دکتری	مدیر موسسه	۱۱	مرد	دکتری	عضوهیئت علمی	۱۳
زن	دکتری	عضوهیئت علمی	۱۳	مرد	دکتری	عضوهیئت علمی	۱۹
مرد	کارشناسی ارشد	مدیر موسسه	۱۶	مرد	دکتری	عضوهیئت علمی	۷
مرد	کارشناسی	مدیر موسسه	۱۴	مرد	دکتری	عضوهیئت علمی	۱۷
مرد	کارشناسی	مدیر موسسه	۹	زن	دکتری	عضوهیئت علمی	۱۰
مرد	دکتری	عضوهیئت علمی	۷	مرد	دکتری	مدیر موسسه	۱۲
مرد	کارشناسی	مدیر موسسه	۱۱	مرد	دکتری	عضوهیئت علمی	۱۴
مرد	دکتری	عضوهیئت علمی	۶	مرد	کارشناسی ارشد	مدیر موسسه	۱۷

جدول ۲. موتورهای جستجو، پایگاه‌های اطلاعاتی و کلیدواژه‌ها (تنظیم از پژوهشگران)

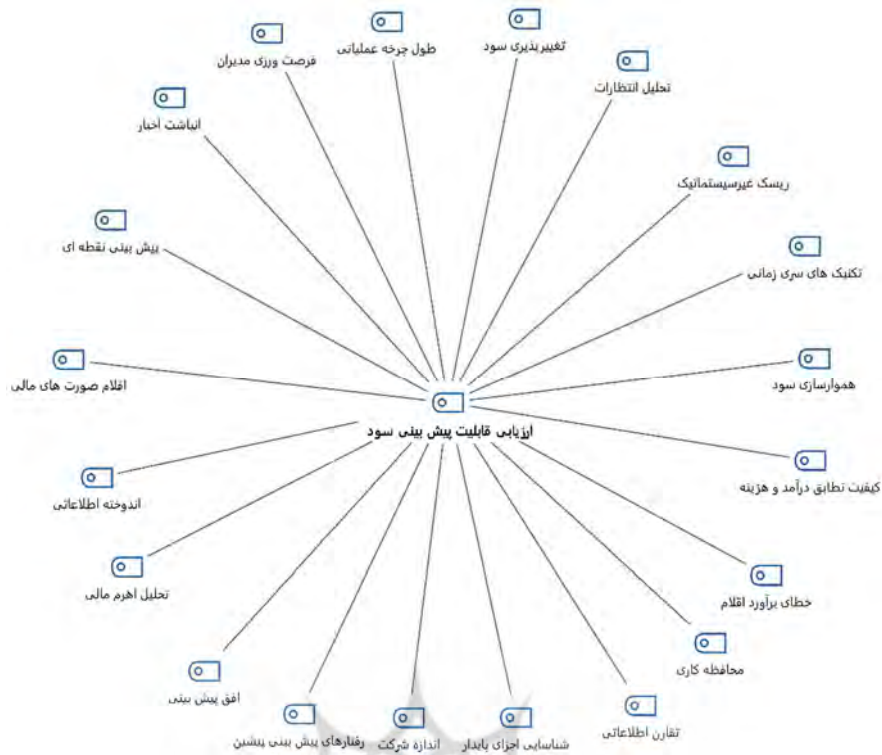
کلید واژه‌ها	پایگاه‌های اطلاعاتی	موتور جستجو
profit predictability predictability assessment Profit volatility Profit smoothing Profit forecasting accuracy Profit forecast error Unreliability Bad news profit forecast	Emerald Science Direct Springer Taylor & Francis Wiley JSTOR ELSEVIER PROQUEST EBSCO	Google Google Scholar Yahoo

یافته‌ها

در این پژوهش با در نظر گرفتن مفهوم هر یک از این کدها، هر یک در مفهومی مشابه دسته بندی شدند و به این ترتیب، مفاهیم پژوهش مشخص شد. بر اساس تحلیل‌های صورت گرفته به کمک روش تحلیل تم مصاحبه‌ها و مرور پژوهش‌های قبلی در مجموع دارای ۵ مفهوم و ۲۸ مؤلفه ارزیابی قابلیت پیش بینی سود در این پژوهش کشف و برجسته گذاری شدند. یافته‌های حاصل از این مرحله بیانگر آن است که تاکنون چنین مطالعه نظام مند و جامعی انجام نشده و هر یک از مطالعات، بر جنبه خاصی تمرکز داشته‌اند و به صورت چارچوبی جامع و نظام مند ارائه نشده‌اند. در جدول ۳، کدهای نهایی استخراج شده نشان داده شده است.

جدول ۳. مقوله بندی یافته‌ها

مؤلفه‌ها	
X1	محیط اطلاعاتی شرکت
X2	ریسک غیر سیستماتیک
X3	واکاوی انحرافات
X4	الزام افشا
X5	سوگیری‌ها
X6	ارزش بازاری شرکت
X7	پیچیدگی فرآیند سود
X8	آگاهی محیطی
X9	نوسان پذیری
X10	تکنیک‌های سری زمانی
X11	هموارسازی سود
X12	تحلیل انتظارات
X13	تغییرپذیری سود
X14	طول چرخه عملیاتی
X15	فرصت ورزی مدیران
X16	انباشت اخبار
X17	پیش بینی نقطه‌ای
X18	اقلام صورت‌های مالی
X19	اندوخته اطلاعاتی
X20	تحلیل اهرم مالی
X21	افق پیش بینی
X22	رفتارهای پیش بینی پیشین
X23	اندازه شرکت
X24	شناسایی اجزای پایدار
X25	تقارن اطلاعاتی
X26	محافظه کاری
X27	خطای برآورد اقلام
X28	کیفیت تطابق درآمد و هزینه

نگاره ۱. خروجی نرم افزار MAXQDA2020

کنترل کدهای استخراجی

به منظور کنترل کدهای استخراجی، زمانی که دو رتبه دهنده پاسخ گویان را رتبه بندی می کنند و قصد سنجش میزان توافق این دو رتبه دهنده را دارند، از شاخص کاپا استفاده می شود (Nazari & Dastar, 2018). برای کنترل مفاهیم استخراجی، از مقایسه نظر پژوهشگر با یک خبره استفاده است. شاخص کاپا بین صفر و ۱ نوسان دارد و هرچه مقدار سنج به عدد ۱ نزدیک تر باشد، نشان دهنده توافق بین رتبه دهندگان است (Dehghani et al, 2015). مقدار شاخص با استفاده از نرم افزار SPSS در سطح معناداری ۰/۰۰۰ عدد ۰/۸۳۶ محاسبه شد که در جدول ۴، نشان داده شده است. با توجه به کوچک تر بودن عدد معناداری از ۰/۰۵ فرض استقلال کدهای استخراجی رد می شود. همچنین، استخراج کدها از پایایی مناسبی برخوردار بوده است.

جدول ۴. مقادیر اندازه توافق

مقدار	انحراف استاندارد	عدد معناداری
۰,۸۳۶	۰,۰۶۳	۰/۰۰۰
۱۰۲		

تحلیل محتوا، مرحله ای از فرایند اطلاعاتی است که به وسیله آن محتوای اطلاعات با استفاده از به کارگیری مجموعه ای از قوانین طبقه بندی شده و نظام دار تغییر و تبدیل می یابد و به صورت داده های خلاصه شده و قابل مقایسه در می آید. روش آنتروپی شانون پردازش داده ها را در مبحث تحلیل محتوا بسیار قوی انجام می دهد. در این روش ابتدا پیام ها بر

حسب مقوله‌ها به تناسب هر پاسخگو در قالب فراوانی شمارش می‌شوند. سپس با استفاده از بار اطلاعاتی هر مقوله، درجه اهمیت هر یک محاسبه می‌شود (Dehghani et al, 2015). در این پژوهش از روش آنتروپی شانون به دلیل قدرت آن و سادگی محاسبه استفاده شده است. بر این اساس، میزان پشتیبانی پژوهش‌های گذشته از یافته‌های این پژوهش به صورت آماری نشان داده می‌شود. برای محاسبه بار اطلاعاتی عدم اطمینان و ضریب اهمیت به ترتیب از رابطه 1 و 2 استفاده می‌شود.

$$E_j = -k \sum_{i=1}^m [p_{ij} \ln p_{ij}]$$

$$(j = 1, 2, \dots, n), \quad K = \frac{1}{\ln m}$$

$$W_j = \frac{E_j}{\sum_{j=1}^n E_j}$$

برای محاسبه وزن هر یک از مفاهیم نیز به محاسبه مجموع وزن کدهای آن مفهوم پرداخته شده و بر اساس وزن‌های به دست آمده در جدول 5، رتبه بندی صورت گرفته است.

جدول 5. رتبه بندی و ضریب اهمیت عوامل مؤثر بر ارزیابی قابلیت پیش بینی سود

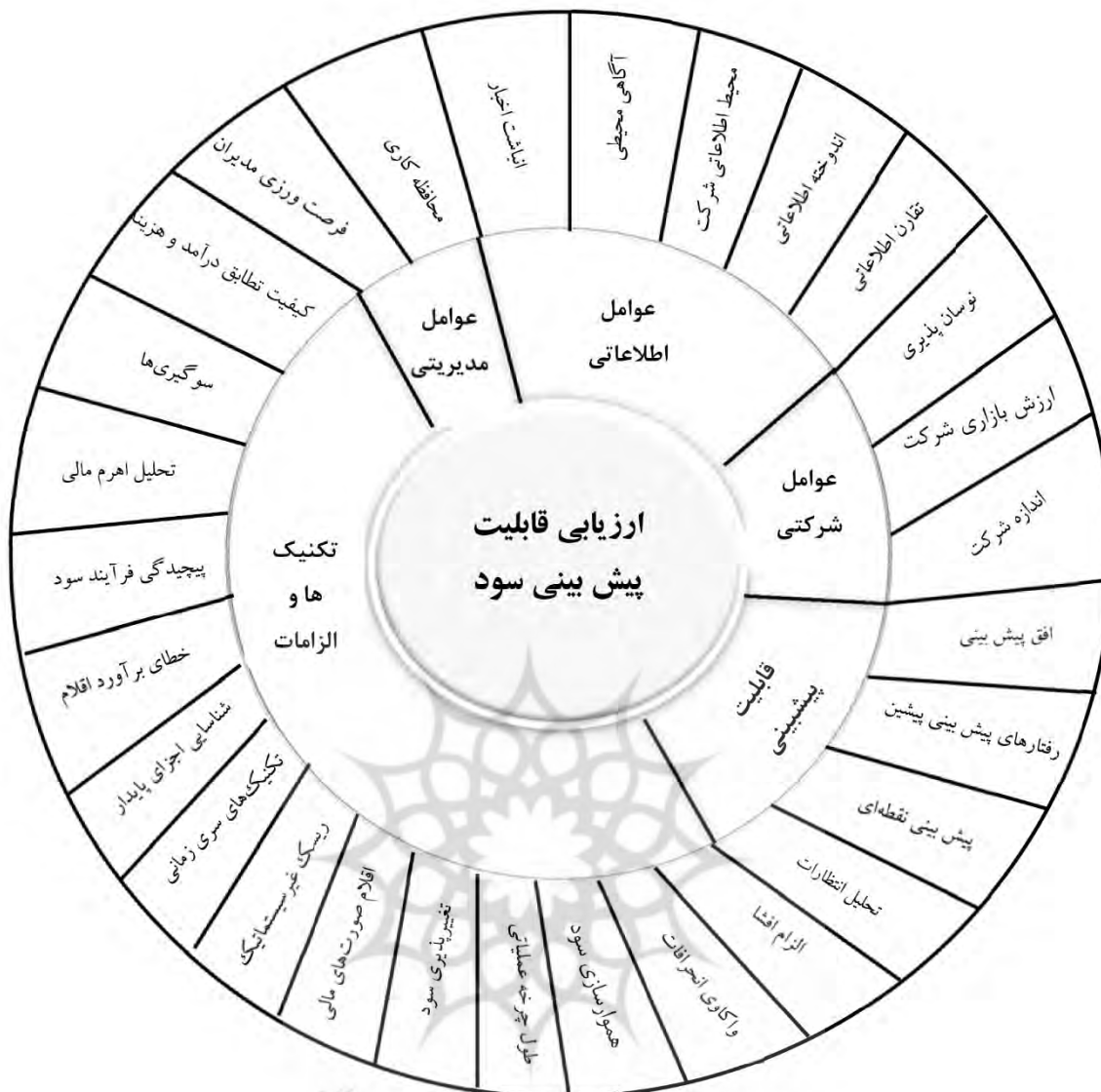
رتبه در کل	رتبه در مفاهیم	ضریب اهمیت Wj	عدم اطمینان Ej	فراوانی	کد
۱۲	۳	۰/۰۲۰۳	۰/۰۰۶	۷	محیط اطلاعاتی شرکت
۵	۹	۰/۰۱۲۴	۰/۰۰۲	۱	ریسک غیر سیستماتیک
۱	۱	۰/۰۲۰۵	۰/۰۰۲	۲	واکاوی انحرافات
۶	۲	۰/۰۱۱۸	۰/۰۰۵	۳	الزام افشا
۲	۱	۰/۰۱۱۵	۰/۰۰۴	۱۳	سوگیری‌ها
۳	۴	۰/۰۱۲۷	۰/۰۰۲	۳	ارزش بازاری شرکت
۱۲	۷	۰/۰۱۵۸	۰/۰۰۹	۴	پیچیدگی فرآیند سود
۲۱	۵	۰/۰۱۰۶	۰/۰۱۲	۵	آگاهی محیطی
۱۰	۴	۰/۰۱۱۴	۰/۰۰۴	۲	نوسان پذیری
۱۳	۳	۰/۰۱۹۲	۰/۰۰۴	۳	تکنیک‌های سری زمانی
۱۰	۵	۰/۰۱۳۸	۰/۰۰۲	۵	هموارسازی سود
۱۴	۱۱	۰/۰۱۲۹	۰/۰۰۳	۳	تحلیل انتظارات
۳	۳	۰/۰۲۰۶	۰/۰۰۵	۲	تغییرپذیری سود
۶	۵	۰/۰۱۱۵	۰/۰۰۵	۴	طول چرخه عملیاتی
۲۴	۹	۰/۰۱۱۸	۰/۰۰۷	۱	فرصت ورزی مدیران

۱۹	۲	۰/۰۱۲۷	۰/۰۰۲	۱	انباشت اخبار
۸	۶	۰/۰۱۰۰	۰/۰۰۳	۵	پیش بینی نقطه‌ای
۱۶	۳	۰/۰۱۱۵	۰/۰۰۴	۱۶	اقلام صورت‌های مالی
۴	۴	۰/۰۱۸۲	۰/۰۰۸	۹	اندوخته اطلاعاتی
۵	۸	۰/۰۲۰۳	۰/۰۰۲	۳	تحلیل اهرم مالی
۲	۱	۰/۰۱۴۱	۰/۰۰۴	۱۰	افق پیش بینی
۸	۳	۰/۰۱۷۳	۰/۰۰۸	۵	رفتارهای پیش بینی پیشین
۱۷	۴	۰/۰۱۲۵	۰/۰۰۵	۸	اندازه شرکت
۲۸	۵	۰/۰۱۱۶	۰/۰۰۳	۷	شناسایی اجزای پایدار
۱۴	۲	۰/۰۱۲۷	۰/۰۰۲	۲	تقارن اطلاعاتی
۵	۲	۰/۰۱۵۲	۰/۰۰۶	۳	محافظه کاری
۳	۶	۰/۰۱۰۶	۰/۰۰۲	۵	خطای بر آورد ارقام
۱۸	۳	۰/۰۱۸۶	۰/۰۰۴	۱	کیفیت تطابق در آمد و هزینه

بر اساس ضرایب به دست آمده در جدول ۵، مشخص شد عوامل محیط اطلاعاتی شرکت، واکاوی انحرافات، تغییرپذیری سود و تحلیل اهرم مالی بالاترین رتبه را به دست آوردند. بدین معنا که در ارزیابی قابلیت پیش بینی سود به این موضوعات توجه بیشتری از جانب خبرگان شده و مورد بررسی فراوانی در پژوهش‌ها قرار گرفته‌اند. از این رو، می‌توان گفت که توجه به این شاخص‌ها در ارزیابی قابلیت پیش بینی سود بسیار حائز اهمیت است.

ارائه یافته

بر اساس مطالعه پژوهش‌های پیشین و کدهای استخراج شده با استفاده از روش تحلیتم، ابعاد و مؤلفه‌های ارزیابی قابلیت پیش بینی سود مشخص شدند.

نگاره ۲. الگوی ارزیابی قابلیت پیش بینی سود (منبع: پژوهش حاضر)

بحث و نتیجه گیری

هدف از حسابداری و تهیه صورتهای مالی فراهم کردن اطلاعات سودمند به منظور تسهیل تصمیم گیری است. از جلوه‌های این سودمندی توان پیش بینی اقلام صورتهای مالی است. پیش بینی سود حسابداری و تغییرات آن به عنوان یک عامل تأثیر گذار بر تصمیم گیری‌های اقتصادی از دیرباز مورد علاقه سرمایه گذاران، مدیران، تحلیل گران مالی، محققان و اعتباردهندگان بوده است. این توجه ناشی از استفاده از سود در مدل‌های ارزیابی سهام، کمک به کارکرد کارای بازار سرمایه، ارزیابی توان پرداخت، ارزیابی ریسک، ارزیابی عملکرد واحد اقتصادی و استفاده از پیش بینی‌های سود در بحث هموارسازی سود برای تصمیم گیری‌های مدیریتی و همچنین استفاده در تحقیقات اقتصادی، مالی و حسابداری است. از این رو پژوهش حاضر با هدف طراحی و تبیین الگوی ارزیابی قابلیت پیش بینی سود انجام پذیرفت. در مجموع تعداد ۲۸ مؤلفه برای الگوی ارزیابی قابلیت پیش بینی سود از مصاحبه با خبرگان و مرور پژوهش‌های پیشین

استخراج شد. بر این اساس مدیران و مالکان مؤسسات حسابرسی بایستی شناخت و آگاهی دقیق از مؤلفه‌های ارزیابی قابلیت پیش بینی سود از قبیل هموارسازی سود، محیط اطلاعاتی شرکت، واکاوی انحرافات، الزام افشا، سوگیری‌ها، ارزش بازاری شرکت، پیچیدگی فرآیند سود، آگاهی محیطی، نوسان پذیری، تکنیک‌های سری زمانی، ریسک غیرسیستماتیک، تحلیل انتظارات، تغییرپذیری سود، طول چرخه عملیاتی، فرصت ورزی مدیران، انباشت اخبار، پیش بینی نقطه‌ای، ارقام صورت‌های مالی، اندوخته اطلاعاتی، تحلیل اهرم مالی، افق پیش بینی، رفتارهای پیش بینی پیشین، اندازه شرکت، شناسایی اجزای پایدار، تقارن اطلاعاتی، محافظه کاری، خطای برآورد ارقام و کیفیت تطابق درآمد و هزینه را به دست آورند. همچنین بر اساس نتایج آنتروپی شانون محیط اطلاعاتی شرکت، واکاوی انحرافات، تغییرپذیری سود و تحلیل اهرم مالی مهم‌ترین عوامل می‌باشند. فقدان الگویی جامع در جامعه مورد مطالعه به همراه نادیده گرفتن مؤلفه‌های مؤثر شکاف مطالعاتی موضوع پژوهش بود که پژوهشگران را برای ارائه الگو ترغیب کرد. در پژوهش حاضر از طریق مصاحبه با خبرگان و مرور مطالعات پیشین، با نگاهی موشکافانه‌تر و دقیق‌تر ابعاد جدیدی از قابلیت پیش بینی سود معرفی شده و در نهایت برای طراحی الگوی این پدیده با توجه به شرایط بومی کشور، الگوی مرحله‌ای ارائه شد؛ به طوری که میزان پراکندگی یافته‌های پژوهش‌های پیشین را کاهش داده و بر انسجام و یکپارچگی بیشتر تأکید دارد. از این رو، در پژوهش حاضر تلاش شد تا خلأ موجود در مطالعات پیشین به منظور ارائه یک الگوی جامع پوشش داده شده و الگویی گام به گام برای ارزیابی قابلیت پیش بینی سود ارائه شود. در این راستا می‌توان بیان نمود که Alarussi & Alhaderi (2018) در پژوهش خود به اندازه شرکت و اهرم مالی اشاره داشته و بیان نموده است که رابطه مثبتی بین اندازه شرکت و سودآوری و رابطه منفی بین اهرم و سودآوری وجود دارد که نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های این پژوهش همخوانی دارد. همچنین با نتایج تحقیقات (Yohn 2018) نیز در زمینه استفاده از اطلاعات صورتهای مالی مطابقت دارد. Fazlzadeh et al (2019) به بررسی تأثیر اخبار بر سودآوری و پیش بینی سود اشاره داشته‌اند که با نتایج تحقیق حاضر همخوانی دارد.

با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش، پیشنهادهایی ارائه می‌گردد. پیشنهاد می‌گردد تحلیلی دقیقی از اهرم مالی و امکان بهره‌گیری از آن در ارتقا قابلیت پیش بینی سود انجام شود. شرکت‌هایی که از اهرم مالی بهره می‌برند می‌توانند با تحلیل و تطبیق بازده حقوق سهامداران با میزان بدهی سودآور باشند. اگر حقوق سهامدارن بیش از میزان بدهی شرکت است بهره‌گیری تا حدی از این بدهی می‌تواند در سودآوری شرکت مؤثر باشد. محیط اطلاعاتی ضعیف و ناکارآمد، موجب کاهش مشارکت و تضعیف ابعاد سودآوری می‌شود. همچنین سبب تفاوت در هزینه‌ها و درآمدها نسبت به زمانی که اطلاعات کافی و کامل وجود دارد می‌شود. پیشنهاد می‌گردد محیط اطلاعاتی شرکت غنی شده و گردش اطلاعات تسریع شود. هر چه انحرافات پیش بینی سود کاهش یافته و مدیریت توانایی شناسایی و جهت دهی صحیح این انحرافات را داشته باشد تصویر شرکت بهبود یافته و انعکاس دقیقی از سود ایجاد می‌شود. پیشنهاد می‌گردد مدیریت در شناخت و واکاوی انحرافات پیش بینی سود اهتمام ورزد. در نهایت برای تحقیقات آتی پیشنهاد می‌گردد نقش سیستم‌های اطلاعات حسابداری در ارزیابی قابلیت پیش بینی سود بررسی گردد.

References

- Akbas, F., Jiang, C., & Koch, P. D. (2017). The trend in firm profitability and the cross-section of stock returns. *The Accounting Review*, 92(5), 1-32. <https://doi.org/10.2308/accr-51708>
- Alarussi, A. S., & Alhaderi, S. M. (2018). Factors affecting profitability in Malaysia. *Journal of Economic Studies*, 45(3), 442-458. <https://doi.org/10.1108/jes-05-2017-0124>
- Al Bsho, Kh., Beheshti, M. S. (2018). Investigating the impact of profit forecasting error and adjusted market returns using the cost behavior of companies listed in the Tehran Stock Exchange, *Management and Accounting Studies Quarterly*, Volume 4, Number 1, pp. 143-162. (in persian). <https://doi.org/10.1218/masq-05-2018-0124>
- Ali, U., & Hirshleifer, D. (2017). Opportunism as a firm and managerial trait: Predicting insider trading profits and misconduct. *Journal of Financial Economics*, 126(3), 490-515. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2017.09.002>
- Allen, F., Qian, J., Shan, S. C., & Zhu, L. (2016). Dissecting the long-term performance of the Chinese stock market. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2880021>
- Cai, B., Kutan, A. M., Xiao, J., & Sun, P. (2017). The missing profitability premium in China's A-shares: Explanations based on profitability predictability and market frictions. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3118183>
- Cheema, M. A., & Nartea, G. V. (2017). Momentum returns, market states, and market dynamics: Is China different? *International Review of Economics & Finance*, 50, 85-97. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2017.04.003>
- Dehghani, M., Yaghoobi, N., Mooghali, A., & Vazifeh, Z. (2015). A three-layer pattern for Feasibility and establishment of knowledge management by Meta-Synthesis Method (Integrated approach). *Public Organizations Management*, 3(4), 93-107. (in persian).
- Ene, S., & Öztürk, N. (2017). Grey modelling based forecasting system for return flow of end-of-life vehicles. *Technological Forecasting and Social Change*, 115, 155-166. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.09.030>
- Fazlzadeh, A., Abdi, S., Fazlzadeh, K., Selmani Herab, E. (2019). Forecasted Earnings Attributes by Management and Future Stock Price Crash Risk. *Journal of International Business Administration*, 2(4), 141-159. (in persian). doi: 10.22034/jiba.2019.9833
- Gedvilienė, N., & Giliuviene, V. (2018). The theoretical aspect of profit and profitability analysis. *Humanities Bulletin of Zaporizhzh State Engineering Academy*, 0(71), 164-171. <https://doi.org/10.30839/2072-7941.2017.124920>
- Golizadeh, M. H., Mahfovi, GH., Ghazi Ker, M., Khodashanas, S. (2017). The theoretical relationship between expected profit and company stock price, *the first international conference on management patterns in the era of progress*. (in persian).
- Jackson, A. B., Plumlee, M. A., & Rountree, B. R. (2018). Decomposing the market, industry, and firm components of profitability: Implications for forecasts of profitability. *Review of Accounting Studies*, 23(3), 1071-1095. <https://doi.org/10.1007/s11142-018-9446-2>
- Kerbl, S., & Sigmund, M. (2017). Negative interest rates: Forecasting banks' profitability in a new environment. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2901932>
- Mansouri, E., Sabeti, F. (2018). Investigating the Impact of Corporate Governance Features as Monitoring Mechanisms on True Profit Management. *Journal of Islamic Banking Economics*. 7 (25):189-209. (in persian). URL: <http://mieaoi.ir/article-1-774-fa.html>
- Nazari, M., & Dastar, H. (2018). Identification of Factors Affecting Overall Store Price Image (OSPI): A Meta Synthesis Approach. *New Marketing Research Journal*, 8(1), 1-20. doi: 10.22108/nmrj.2017.105788.1360. (in persian)
- Rauličkis, D., & Jurevičienė, D. (2018). Leading indicators' applicability to forecast profitability of commercial bank: Case study from Lithuania. *Trends Economics and Management*, 12(31), 71. <https://doi.org/10.13164/trends.2018.31.71>
- Schröder, D., & Yim, A. (2018). Industry effects in firm and segment profitability forecasting. *Contemporary Accounting Research*, 35(4), 2106-2130. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12361>
- Skvarciany, V., & Simanavičiūtė, J. (2018). Bank profitability analysis and forecasting: Lithuania case. *Trends Economics and Management*, 12(32), 101. <https://doi.org/10.13164/trends.2018.32.101>

- Tian, H., Yim, A., & Newton, D. P. (2021). Tail-heaviness, asymmetry, and profitability forecasting by Quantile regression. *Management Science*, 67(8), 5209-5233. <https://doi.org/10.1287/mnsc.2020.3694>
- Vorst, P., & Yohn, T. L. (2018). Life cycle models and forecasting growth and profitability. *The Accounting Review*, 93(6), 357-381. <https://doi.org/10.2308/accr-52091>
- Yin, L., & Wei, Y. (2020). Aggregate profit instability and time variations in momentum returns: Evidence from China. *Pacific-Basin Finance Journal*, 60, 101276. <https://doi.org/10.1016/j.pacfin.2020.101276>
- Yohn, T. L. (2018). Research on the use of financial statement information for forecasting profitability. *Accounting & Finance*, 60(3), 3163-3181. <https://doi.org/10.1111/acfi.12394>

